

**TRANSFER FİYATLANDIRMASI
YOLUYLA ÖRTÜLÜ KAZANÇ
DAĞITIMI VE
TRANSFER FİYATLAMASI
RAPORU**

Çağatay YÜCE

Eski Hesap Uzmanı

Yeminli Mali Müşavir

Transfer Fiyatlandırması

- Bir işletmenin kendi birimleri arasında uygulayacağı fiyat.
- Ekonomik bir analiz
- Muhasebe terimi
- İşletme boyutu
- Vergi ve Hukuk boyutu

TRANSFER FİYATLANDIRMASI ÜLKELER AÇISINDAN NEDEN ÖNEMLİ ?

- Çokuluslu bir firmanın Türkiye'de üretip İspanya'da sattığı çamaşır makinasının 1 adetinin Türkiye'de maliyet bedeli 100 USD. İspanya'daki satış fiyatı 150 USD.
- 1- Üretilen makinalar Türkiye'den İspanya'ya 100 USD transfer fiyatıyla giderse, bu işlemde doğan 50 USD'lık karın tamamı İspanya'da kalacak ve vergilenecek.
- 2- Üretilen makinalar Türkiye'den İspanya'ya 150 USD transfer fiyatıyla giderse, bu işlemde doğan 50 USD'lık karın tamamı Türkiye'de kalacak ve vergilenecek.
- **TRANSFER FİYATI NE OLACAK?**

MEVZUATIMIZDAKİ YERİ

- T.F. yoluyla örtülü olarak dağıtılan kazançlar kurum kazancından indirilemiyor ve hesap döneminin son günü itibariyle dağıtılmış kar payı olarak dikkate alınıyor.
- KDV yönünden de vergi yükü doğurabiliyor.

Düzenleme OECD'nin "**Transfer Fiyatlandırması Rehberi**" esas alınarak yapılıyor.

KVK md.13: Kurumlar, ilişkili kişilerle **emsallere uygunluk ilkesine aykırı** olarak tespit ettikleri bedel veya fiyat üzerinden mal veya hizmet alım ya da satımında bulunursa, kazanç tamamen veya kısmen transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılmış sayılır.

Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımının Unsurları

- - 1- İşlem: Mal veya hizmet alım-satım işlemi olmalıdır.
 - 2- İşlem ilişkili kişilerle yapılmalıdır.
 - 3- İşlem emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak tespit edilen fiyat üzerinden yapılmalıdır.
- Türkiye'deki tam ve dar mükellef kurumların tamamı bu düzenlemenin kapsamı içinde.
- Gelir vergisi mükelleflerinden teşebbüs sahipleri kapsam dahilinde.

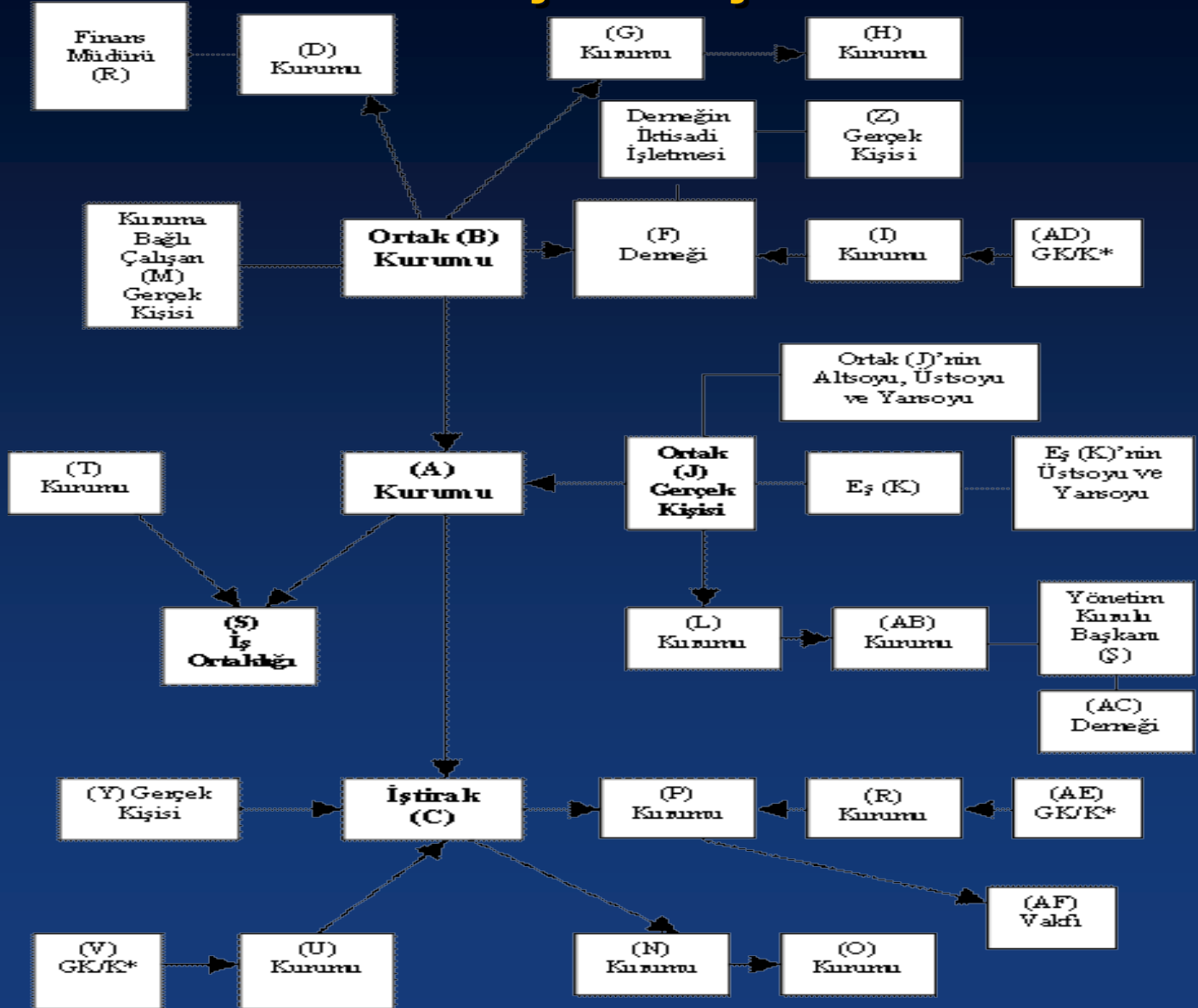
I- İŞLEM

- Örtülü Kazanç dağıtımına konu olabilecek işlemler:
 - - Alım, satım
 - - İmalat ve inşaat
 - - Kiralama ve kiraya verme
 - - Ödünç para alınması ve verilmesi
 - - İkramiye, ücret ve benzeri ödemeleri gerektiren işlemler

II- İLİŞKİLİ KİŞİ

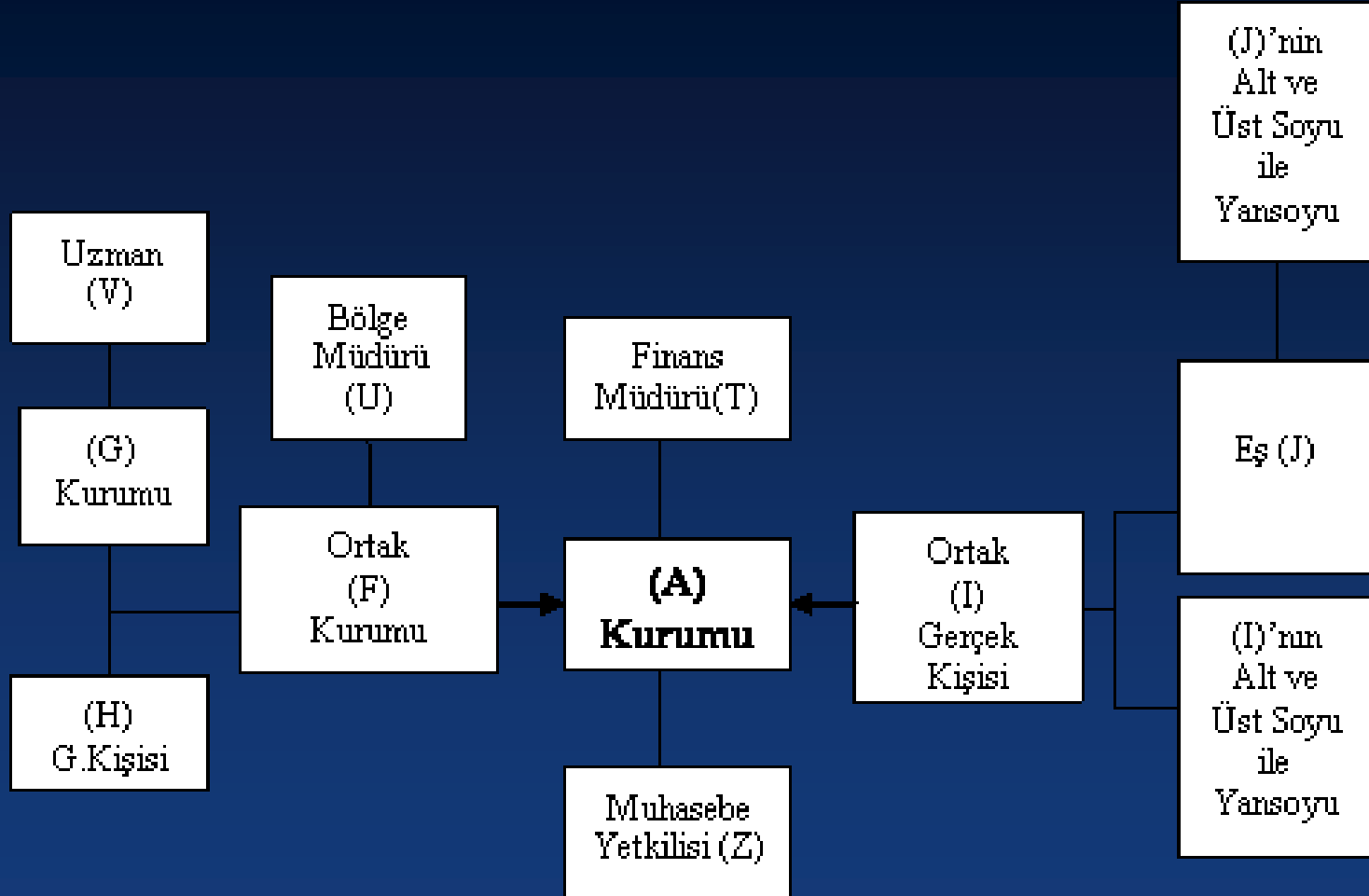
- Kurumların kendi ortakları
- Kurumların veya ortaklarının ilgili bulunduğu gerçek kişi veya kurum
- İdaresi, denetimi veya sermayesi bakımından doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunduğu ya da nşfuzu altında bulundurduğu gerçek kişi veya kurumlar
- Ortakların eŐleri, ortakların veya eŐlerinin űstsoy ve altsoyu ile űüncü derece dahil yansoy hısımları ve kayın hısımları
- Vergi cennetleri

II- İLİŞKİLİ KİŞİ

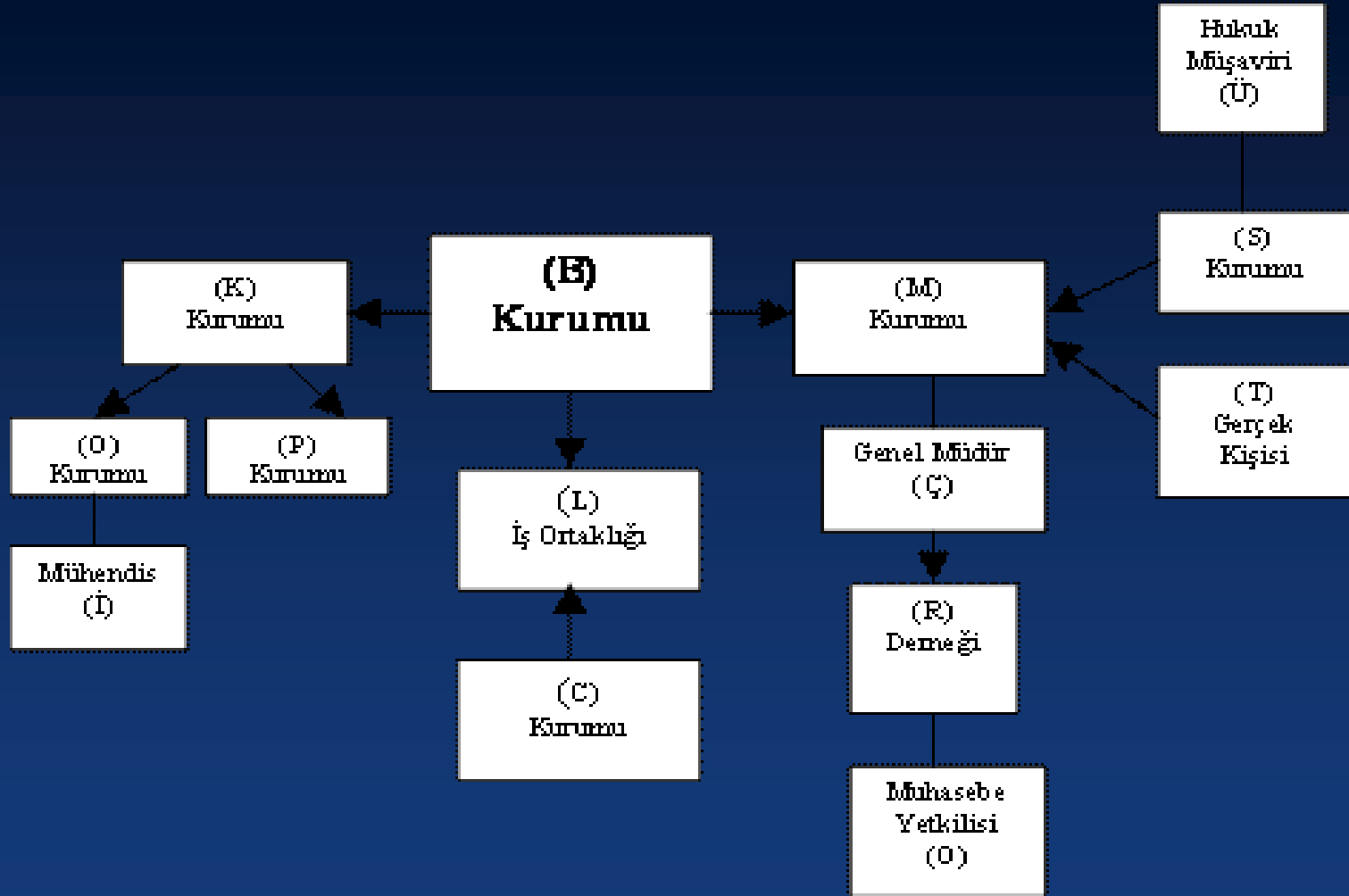

* GK/K: Gerçek kişi veya kurumu

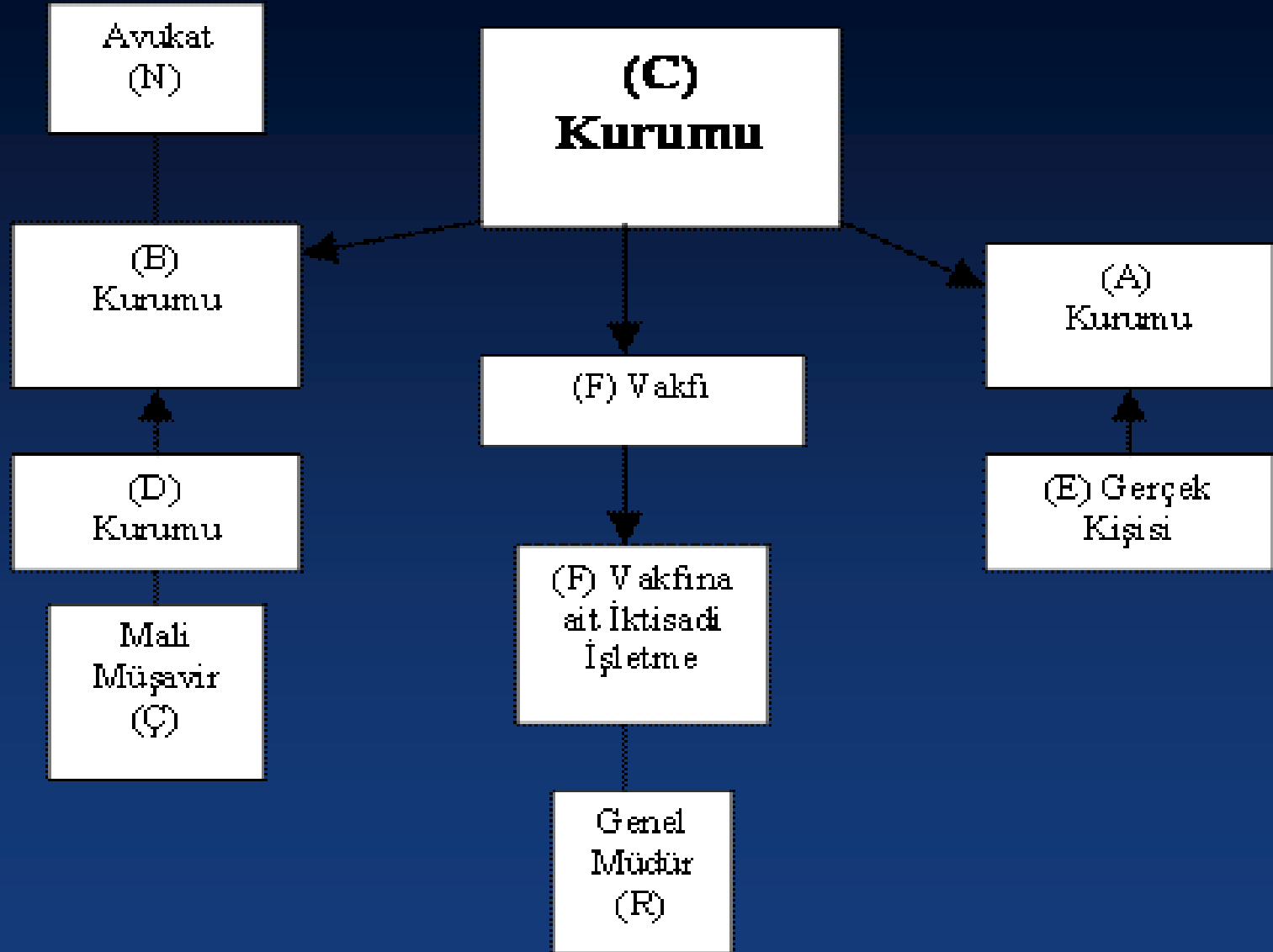
II- İLİŞKİLİ KİŞİ

II- İLİŞKİLİ KİŞİ

İLİŞKİLİ KİŞİ

İlişkili Kişi

Şirketin kurucu hisse senetleri ve/veya intifa senetlerine sahip olan gerçek kişi ve kurumlar

Kurumun ekonomik ve ticari kararlarını doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyecek şekilde sürekli bir iktisadi ilişki veya devamlı borç para verme ya da alma ilişkisi içinde bulunduğu gerçek kişi veya kurumlar

- (Örnek: Türkiye'ye motorlu araç ve yedek parça satan Almanya mukimi şirket ile Türkiye pazarında dağıtıcı (distribütör) olarak faaliyette bulunan şirket)

ilişkili kişi kapsamında değerlendirilecektir.

III- EMSALLERE UYGUNLUK İLKESİ

- Serbest pazarın ticari koşullarına uygun,
- Serbest piyasada yapılan pazarlık sonucu oluşan fiyat
- Karşılaştırılabilir koşullarda bağımsız işletmeler arasında oluşan piyasa fiyatı ve karşılaştırılabilir fiyatları dikkate alarak ilişkili firmalar arasında gelir/hasılat veya maliyetin nasıl dağılması gerektiği konusundaki anahtar

III- EMSALLERE UYGUNLUK İLKESİ

İlişkili kişiler arasında uygulanan fiyat veya bedelin, aralarında bir ilişki bulunmaması durumunda oluşacak fiyat veya bedele uygun olmasını ifade eder.

Nihai amaç ilişkili kişilerle olan işlem fiyatının ilişkiden etkilenmemesi.

Emsallere uygun fiyat veya bedel, aralarında “ilişki” olmayan kişilerin tamamen işlemin gerçekleştiği andaki koşullar altında oluşturduğu piyasa ya da pazar fiyatı olarak da adlandırılan tutardır.

Empoze edilen bir fiyat olmamalı.

III- EMSALLERE UYGUNLUK İLKESİ

Emsallere uygun fiyat veya bedele ulaşmak için öncelikle iç emsal kullanılacak, bu şekilde kullanılacak fiyat veya bedelin bulunmaması ya da güvenilir olmaması halinde dış emsal karşılaştırmada esas alınacaktır.

İlkenin uygulanabilmesi için ilişkili kişiler arasındaki işlemlerle ilişkisiz kişiler arasındaki işlemlerin karşılaştırılabilir olması gerekir.

EMSALLERE UYGUNLUK İLKESİNİN UYGULANMASI

- Karşılaştırılabilirlik Analizi
 - Kontrol Altındaki Karşılaştırılacak İşlem (ilişkili kişiler arasındaki işlem)
 - Kontrol Dışı Karşılaştırılabilir İşlem (ilişkisiz kişiler arasında yapılmış bulunan benzer işlem)

KARŞILAŞTIRILABİLİRLİK ANALİZİ

- İlişkili kişiler arasındaki mal -hizmet alım ya da satım işlemlerindeki (**kontrol altındaki işlemler**) koşullarla, aralarında ilişki bulunmayan kişiler arasındaki benzer nitelikteki işlemlerin (**kontrol dışı işlemler**) koşullarının karşılaştırılmasına dayanmaktadır.
- Kontrol altındaki işlemler ile kontrol dışı işlemler **karşılaştırılabilir** olmalı. **Birebir aynı olmasına gerek yok** benzer işlemler birbirine emsal teşkil edebilir.
- Bu karşılaştırmaların güvenilir sonuçlar vermesi; karşılaştırılan durumlar arasındaki farklılıkların işlemi önemli ölçüde etkilememesi veya söz konusu farklılıkların etkisinin düzeltilebilir olmasına bağlıdır.

KARŞILAŞTIRILABİLİRLİK ANALİZİNDE DİKKATE ALINMASI GEREKEN UNSURLAR

- Bu karşılaştırma basit bir fiyat karşılaştırması değildir.
- Yapılan analizde;
 - mal ve hizmetlerin nitelikleri,
 - tarafların üstlendikleri işlevler ve riskler,
 - işlemlerin gerçekleştiği pazarın yapısı (pazar hacmi, pazarın yeri gibi) ve pazardaki ekonomik koşullar ile
 - kurumların iş stratejilerinindikkate alınması gerekir.

A-Mal veya Hizmetlerin Nitelikleri

- Nitelik farklılıkları mal/hizmetin fiyatını etkileyebilmektedir. Bu nedenle kontrol altındaki işlem ile kontrol dışı işlemlerin karşılaştırılabilirliğinin tespitinde bu farkların göz önünde bulundurulması gerekir.
- Mal: Fiziksel özellik, kalite ve güvenilirlik, garanti süresi ve kapsamı
- Hizmet: Hizmetin yapısı-büyüklüğü,
- Gayrimaddi varlıklar: Satış veya Lisans, Patent veya Know-How
- Tanınan bir marka ile üretim yapan firmanın fiyatı ile aynı pazarda benzer özellikte bir ürünü üreten firmanın fiyatı marka özelliği dikkate alınmadan karşılaştırıldığında emsaline uygun fiyata ulaşamayacaktır.

Mal veya Hizmetlerin Nitelikleri ile İlgili

Koşulların Benzerliği:

- Tam mükellef (B) Kurumu, Türkiye'deki ilişkili şirketi (C)'ye ve ilişkili olmayan (D) ve (E) şirketlerine pamuk satmaktadır.
- İlişkili şirkete yapılan satışlarda ürünün taşıma masrafları (B) Kurumunca karşılanmakta iken, ilişkili olmayan şirketler söz konusu ürünü doğrudan (B) Kurumundan almaktadır. Kontrol altındaki ve kontrol dışı işlemler arasında başka bir farklılık tespit edilememiştir.
- (B) Kurumunun ilişkili şirketi (C)'ye uygulayacağı emsallere uygun fiyat, kontrol altındaki işlemler ile kontrol dışı işlemler arasındaki maddi farklılığın, yani taşıma masrafları düzeltimi yapıldıktan sonra tespit edilecektir.

Koşullar Altında Makul Olma: Glaxo Davası

- Glaxo Kanada, İngiltere ana firmasına royalty ödüyor.
- “Zantac”ın Kanada pazarında imalatı ve satış hakkı
- Lisans anlaşması: Glaxo Kanada Zantac’ın etken maddesi “ranitidin”i Glaxo İsvicre iştiraki Adechsa’dan alıyor.
- Glaxo Kanadanın Adeschsa’ye ranitidin için ödediği bedel, jenerik üreticilerin satış fiyatından 5 kat daha yüksek
- Kanada vergi idaresi: Yüksek bedelli hammadde alışları emsallere uygunluk ilkesine aykırıdır. → Tarhiyat
- Yargı aşaması → Savunma: Alış fiyatı yüksek çünkü gayri maddi hak bedeli düşük. Ranitidini Adechsa’dan satın alması zorunlu. Zantac patentini (ve marka hakkı Glaxo Gruba ait olan diğer ilaçları) satma hakkını kaybetmeden jenerik imalatçılardan bu hammadeyi satın alamaz. Bu şartlar altında yapılan işlemler makuldür

B-İşlev Analizi

- Şirketlerin kullandığı varlıklar ve üstlendiği riskler, işlem bedeli üzerinde doğrudan etkide bulunmaktadır. Dolayısıyla, karşılaştırılabilirliğin tespitinde, şu unsurların da göz önünde bulundurulması zorunludur:
- Gerçekleştirilen işlevler: Tasarım, üretim, montaj, araştırma ve geliştirme, hizmet, satın alma, dağıtım, pazarlama, reklam, nakliye, finansman, yönetim gibi..
- Kullanılan varlıkların türü (fabrika, tesis, gayri maddi varlıklar) ve niteliği (kullanılan varlığın yaşı, piyasa değeri, yeri, mülkiyet hakkının sağladığı koruma vb.)
- Üstlenilen riskler: Pazar riski (girdi maliyetleri ve çıktı fiyatlarındaki dalgalanmalar gibi), finansal riskler (faiz oranlarındaki ve döviz kurlarındaki dalgalanmalar, kredi riskleri gibi), AR-GE yatırımlarındaki başarısızlık riski, yatırımlarla, kullanılan malzeme, tesis ve fabrikalarla bağlantılı zarar riski ile kredi riski

B-İşlev Analizi

Kontrol altındaki işlemleri gerçekleştiren firmanın sahip olduğu varlıklar, üstlendiği fonksiyon ve riskler ile kontrol dışı işlemleri gerçekleştiren firmaların sahip olduğu varlıklar, üstlendiği fonksiyon ve risklerin

birbirinden önemli ölçüde farklı olması ve bu farkların işlem fiyatı üzerindeki etkisinin düzeltilmesinin mümkün olmaması durumunda, karşılaştırılabilirlik söz konusu değildir.

Örneğin aynı malı satıyor olsalar bile kontrol altındaki işlemi gerçekleştiren firma ile kontrol dışı işlemi gerçekleştiren firma dağıtım zincirinin farklı bir halkasında yer alıyor ise, bu farklılığın fiyat üzerindeki etkisinin analizde dikkate alınması gerekir.

C-Ekonomik Koşullar

- Coğrafi konum, pazar hacmi, pazardaki rekabet, alıcı ve satıcının pozisyonları, mal ve hizmetlerin benzerlerinin bulunabilirliği, arz - talep düzeyi, arazi, işçilik ve sermaye unsurlarını da içeren ürün maliyetleri, ulaşım masrafları, perakende ya da toptancı olma, işlem tarihi, zamanı vb.
- Karşılaştırma konusu mal/ hizmet aynı olmasına karşın, ekonomik koşullar farklıysa, emsallere uygun fiyat farklı olabilecektir. Bu nedenle, karşılaştırma yapılırken pazar koşullarının aynı olması ya da fiyat üzerinde etkisi bulunan farklılıkların düzeltimlerle giderilebilir olması gerekmektedir.
- Örneğin; tam mükellef (A) Kurumu tarafından, (B) ülkesindeki ilişkili kuruma rekabet nedeniyle 100 TL'ye satılan bir ürün, Türkiye'deki ilişkisiz kuruma 150 TL'ye satılıyor ise, pazarın içinde bulunduğu şartların fiyat üzerindeki önemli etkisinin düzeltimi gerekmektedir. Aksi halde, yapılan işlemler karşılaştırılabilir nitelikte olmayacaktır.

D-İş Stratejileri

- Pazar payının arttırılması ve/veya korunması, yenileme ve yeni ürün geliştirilmesi, riskten kaçınma, portföy çeşitlendirmesi ve işin gündelik akışına ilişkin diğer faktörler
- Örneğin; pazara girmeye veya pazar payını arttırmaya çalışan şirket ile pazar payını korumaya çalışan şirketin izleyeceği stratejiler farklı olabilir.

Karşılaştırılabilirlik Analizinde Yapılması Gereken Düzeltim

Örnekler

- İki dağıtıcı şirket, aynı marka altında aynı piyasada aynı ürünü satıyor. Dağıtıcı (A), bir yıl garanti verirken, (B) garanti vermiyor.
- Dağıtıcı (A), garanti hizmetini ayrıca fatura etmiyor, ancak malı daha yüksek fiyattan satıyor. Yüklendiği garanti maliyetlerini satılan mal maliyeti içinde göstermediğinden SMM'yi daha düşük tespit ediyor. Bu nedenlerle A'nın brüt kâr marjı B'ninkine göre daha yüksek gözüküyor.
- → (A) ve (B) firmalarının brüt kâr marjları, söz konusu farklılığı dikkate alan bir düzeltme yapılmadığı sürece karşılaştırılabilir nitelikte bulunmamaktadır

Düzeltilim - Örnekler

- Kurum, aynı niteliklere sahip bir malı ilişkili kişilere vadeli, ilişkisiz kişilere peşin satıyor.
 - Ödeme koşullarındaki bu farklılık dikkate alınarak yapılacak düzeltim sonucu iki işlemin karşılaştırılabilir hale getirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, emsallere uygun fiyata ulaşamayacaktır.
- Kurum İngiltere (%25) ve Fransa'daki (%30) ilişkili kişiler ile Türkiye'deki ilişkisiz kişilere (%45) işlenmiş pamuk satıyor.
 - Türkiye pazarı ile Avrupa pazarı arasındaki farklılık, pazar şartlarında ve dolayısıyla fiyatlandırmalarda farklı sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilir. Satış miktarı da fiyat üzerinde belirleyici olduğundan işlem düzeltimi yapılmalıdır.

Emsal Fiyat Aralığı

- Aynı yöntemin farklı verilere uygulanması veya aynı verilere farklı transfer fiyatlandırması yöntemlerinin uygulanmasından elde edilen çeşitli emsal fiyatların oluşturduğu bir fiyat dizisidir.
- Mükellef bu emsal fiyat aralığının içinde aritmetik ortalama, mod, medyan vb. ölçüden en makul olanını kullanmak suretiyle bir emsal fiyat ya da bedel bulabilecek olup bu bedel idare tarafından kabul edilecektir.
- Ancak; belirlenen emsal fiyat aralığının içindeki fiyatlar birbirinden büyük ölçüde farklı ise,
 - karşılaştırılabilirlik analizindeki unsurların
 - veya yapılan düzeltim işlemlerinin yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.
- Örnek: 10, 40, 75 ve 100 olmak üzere dört fiyat var. Bu seriye göre tespit edilen emsal fiyat kabul edilmeyebilir.

TRANSFER FİYATLAMASI YÖNTEMLERİ

- Transfer fiyatlandırması açısından yapılan bir karşılaştırmada, koşullar aynı ya da benzer ise, fakat uygulanan fiyatlar farklı ise, işlemin emsallere aykırı olduğu söylenebilir ve emsallere uygun fiyat, kanunda belirlenmiş emsal fiyat tespit yöntemleri kullanılarak belirlenebilir.
- **Geleneksel işlem yöntemleri:**
 - karşılaştırılabilir fiyat yöntemi,
 - maliyet artı yöntemi,
 - yeniden satış fiyatı yöntemi
- **İlişkili kişiler arasındaki işlemlerden doğan kârı esas alan diğer yöntemler**
 - kâr bölüşüm yöntemi
 - işleme dayalı net kâr marjı yöntemi

1- Karşılaştırılabilir Fiyat Yöntemi

- Kontrol altındaki fiyatın ilişkisiz kişilerin kullandığı serbest piyasa fiyatı ile karşılaştırılmasına dayanır. Emsallere uygunluk ilkesinin en dolaysız ve güvenilir biçimde uygulandığı yöntemdir.
- Uygulanabilmesi için, karşılaştırılacak mal veya hizmet ile işlemin koşullarının
 - gerek ilişkili kişiler arasındaki işlemlerde,
 - gerekse aralarında ilişki bulunmayan kişilerin arasındaki işlemlerde**benzer** nitelikte olması gerekir.
- İşlemler arasında, ölçülebilir-küçük farklılıklar varsa, bu farklılıklar düzeltilerek yöntem uygulanabilir. Ancak, farklılıklar büyük ise ya da ölçülemiyorsa uygulanamaz.
- İdare iç emsale öncelik tanımaktadır.

Karşılaştırılabilir Fiyat Yöntemi (örnek 1)

- Tam mükellef (A), çelik sanayiinde kullanılmak üzere ürettiği makineleri sadece Almanya'da ilişkili olduğu (B) Kurumuna satıyor.
- Benzer nitelikteki makinelerin üreticisi olan tam mükellef (C) de söz konusu makineleri yine Almanya'da yerleşik ilişkisiz (D) Kurumuna satmaktadır.
- → Ürün, hem (A) hem de (C) tarafından aynı ülkede yerleşik firmalara ihraç edildiğinden bu işlemler karşılaştırılabilir niteliktedir. (C) ve (D) arasında uygulanan fiyat dış emsal olarak kullanılabilir.

Karşılaştırılabilir Fiyat Yöntemi (örnek 2)

- Tr mukimi (A) Holding'in Almanya'da 1, Türkiye'de 3 bağlı şirketi bulunmaktadır. Grup şirketlerinden Bursa'da bulunan (B) şirketinde üretilen iplik, İzmir'de bulunan (İ) şirketine ve Almanya'da bulunan (C) şirketine satılmaktadır.
- (A) Holding Şirketi bünyesinde ilişkisiz şirketlere satış işlemi yoktur. → İlişkili şirketler arası iplik satışına ilişkin emsallere uygun fiyat tespitinde, dış emsal araştırılmalıdır.
- Türkiye'de (A) Kurumu ile ilişkisi bulunmayan bir şirketin ilişkili firmalarına aynı ürünü sattığı tespit edilmiştir.
 - Bu işlem de ilişkili kişiler arasında gerçekleştiğinden dış emsal olarak kabul edilemeyecektir.
 - Ancak dış emsalin bulunması şartıyla karşılaştırılabilir fiyat yöntemi kullanılabilir.

2- Maliyet Artı Yöntemi

- Emsallere uygun fiyatın, ilgili mal veya hizmet maliyetlerinin makul bir brüt kâr oranı kadar artırılması suretiyle hesaplanmasını ifade eder.
- Makul brüt kâr oranı: Mükellefin ilişkisiz kişilerle yaptığı aynı türden işlemlerde uyguladığı brüt kâr oranı
- Böyle bir kâr marjı mevcut değilse ya da işlem sayısı yetersizse, dış emsal de kullanılabilir.
- Makul kar oranı piyasa şartları ve gerçekleştirilen işlevler dikkate alınarak belirlenir.
- Brüt kâr marjının karşılaştırılmasında maliyet bazının kontrol altındaki ve kontrol dışı işlemlerde aynı olması gerekmektedir. (karşılaştırılan iki gelir tablosundan birinde faaliyet giderlerinden satılan mamül maliyetine pay verilmiş diğerinde verilmemiş ise bunların düzeltilerek aynı baza getirilmesi gerekir.)

Maliyet Artı Yöntemi-Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Karşılaştırılan işlemler arasında taraflarca üstlenilen risk ve gerçekleştirilen işlevlerle birlikte maliyetler arasındaki farklılıklar göz önünde bulundurularak, bir farklılık var ise bu farklılıkların maddi etkilerini ortadan kaldıracak düzeltimlerin **yapılabilir** olması gerekmektedir.
- Karşılaştırılan işlemlerde kullanılan muhasebe yöntemleri arasında farklılıklar varsa tutarlılığı sağlamak için kullanılan bilgilerde uygun düzeltimler yapılmalı ve aynı usul ve esasların kullanımında süreklilik bulunmalıdır.
- Karşılaştırılabilir fiyat yöntemine göre bu yöntemde ürün farklılıklarından ziyade karşılaştırılabilirlik analizinin diğer faktörlerine daha çok ağırlık verilmesi gerekmektedir.
- Bu yöntem özellikle hammadde ve yarı mamuller ile imal edilen mallara ilişkin işlemlerde, fason imalatlarda ve hizmet tedarikinde uygulama alanı bulmaktadır.

Maliyet Artı Yöntemi-Örnek

- Tr.(A), ilişkisiz Tr.(B)'ye ekmek kızartma mak. satıyor kâr marjı %11
- Tr.(C) ilişkili Tr.(D)'ye ürettiği blenderları % 8 kâr marjı ile satıyor.
- Küçük ev aletleri sektöründe ekmek kızartma makinası ve blender için geçerli kâr marjı % 10'dur.
- (A) Kurumunun üretim maliyeti 60 YTL/birim iken, (C) Kurumunun üretim maliyeti 50 YTL/birimdir.
 - (A) üretim sürecinde kullandığı makinaları 10 yıl içinde, (C) ise 5 yıl içinde itfa etmektedir. Dolayısıyla, emsal fiyatın tespitinde, maliyetlerin bileşenlerinin incelenmesi ve farklılığın gerekli düzeltimi sonucu maliyet artı yöntemi uygulanabilecektir. Yani amortisman ayırma sürelerinden kaynaklanan maliyet farklılıklarının düzeltilmesi sonucu küçük ev aletleri sektöründe geçerli olan kâr marjı kullanılarak transfer fiyatı tespit edilecektir.

Maliyet Artı Yöntemi-Örnek 2

- (A), toptan satılan saatler için zamanlama mekanizması üretmekte olup, bu ürünü yurt dışı ilişkili kuruluşu (B)'ye satmaktadır. Bu faaliyetinden % 5 brüt kâr elde etmektedir.
- (X), (Y) ve (Z) firmaları, (A) ile aynı pazarda, aynı nitelikte zamanlama mekanizması üreten ve birbirleri ile ilişkisi bulunmayan diğer firmalardır. Ürettikleri ürünleri ilişkisiz yabancı firmalara satmaktadır. Brüt kâr % 3 - 5
- (A) firması, yönetim, denetim ve genel giderlerini üretilen malın maliyeti ile ilişkilendirmemektedir. (X), (Y) ve (Z) ise üretilen malın maliyetleri içine yönetim, denetim ve genel giderleri de koymaktadır.
 - Bu durumda, maliyet artı yönteminin uygulanmasında, muhasebeleştirme tutarlılığı açısından brüt kâr oranları düzeltme tabi tutulmak zorundadır.

3- Yeniden Satış Fiyatı Yöntemi

- Emsallere uygun fiyatın, işlem konusu mal veya hizmetlerin aralarında herhangi bir ilişki bulunmayan gerçek veya tüzel kişilere yeniden satılması halinde uygulanacak fiyattan, makul bir brüt satış kârı düşülerek hesaplanması.
- Farklı ürünlerin söz konusu olduğu işlemler için de kullanılabilen bu yöntem, özellikle pazarlama ve dağıtım faaliyetleri gibi ilişkili şirketin satın aldığı mal veya hizmeti ilişkisiz kişilere sattığı işlemlerde güvenilir sonuçlar vermektedir.
- Verilerin karşılaştırılabilir olması gerekir. ar-ge giderleri
→ faaliyet giderleri veya satışların maliyeti >>Düzeltilim

Yeniden Satış Fiyatı Yöntemi (Devam)

- Bu yöntemin uygulandığı işlemlerde genellikle yeniden satışı yapan kişi ya da kuruluş, satmak üzere aldığı mallara herhangi bir şekilde değer artırıcı bir katkıda bulunmamakta, fiziksel olarak ürünün yapısını değiştirmemekte ve söz konusu ürünü aldığı biçimde satmaktadır.
- Paketleme, etiketleme ve küçük çaplı montajlar değer artırıcı katkı ya da fiziksel değişim olarak değerlendirilmemektedir.
- Ancak, yeniden satıştan önce ürüne çok fazla değer katılması veya bir başka ürünle birleştirilmesi nedeniyle ürünün ilk özelliğini yitirmesi hallerinde emsallere uygun bedel bulmak zorlaşacağından, bu yöntemin kullanılması mümkün olmayacaktır.

Yeniden Satış Fiyatı Yöntemi –Örnek

- (B) firması, yurtdışı (A)'nın Türkiye'deki ilişkili kuruluşudur.
- (B), (A)'nın ürettiği plazma TV'lerin dağıtımını yapmaktadır.
- (B) bu ürünleri ilişkisiz (D)'ye 3.150 YTL/adet'ten satıyor.
- (A), ayrıca daha düşük kalitede ürettiği plazma TV'leri, ilişkisiz dağıtıcı (C) firmasına da satmaktadır.
- Kontrol altındaki- kontrol dışı işlemde ürün kalitesi farklı. Sektörde kâr oranlarında bariz farklılık yok. (B) ile (C)'nin işlevleri aynı ; (C)'nin TV brüt satış kârı % 10.
- (B)'nin (A)'dan yaptığı alışların emsaline uygun satış fiyatı şu şekilde hesaplanacaktır:
- $[3.150/(1+ 0,10)] = 2.864$ YTL

4- Kar Bölüşüm Yöntemi

- Kontrol altındaki işlemlerden elde edilen toplam faaliyet kârı ya da zararının, üstlendikleri işlevler ve yüklendikleri riskler nispetinde ilişkili kişiler arasında bölüştürülmesi
- Bu yöntem, geleneksel yöntemlerin kullanılmadığı özellikle karşılaştırılabilir işlemlerin olmadığı ve ilişkili kişiler arasındaki işlemlerin **birbirinin ayrılmaz bir parçası** olduğu durumlarda kullanılmalıdır.
- Önce ilişkili şirketlerin yaptığı işlemde ortaya çıkan paylaşılacak kâr tespit edilir. Sonra bu kâr, ilişkili şirketler arasında paylaşılır. Bölüşüm, emsallere uygunluk ilkesine göre yapılmış anlaşmalardaki tahmin edilen ve yansıtılan şekilde, güçlü ekonomik gerekçelere dayanarak yapılmalıdır. Şartların kâr üzerindeki etkisini ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır.

Kar Bölüşüm Yöntemi-Karın Paylaştırılması

- Kâr iki aşamada paylaşılır:
- **1. Rutin fonksiyonlardan (imalat-toptan-perakende gibi) elde edilen karın dağıtımı:**
İlişkisiz şirketlerin benzer kontrol dışı işlemlerden elde ettiği kâr marjı dikkate alınarak, her bir ilişkili şirketin rutin fonksiyonlarına atfedilen kâr miktarı belirlenir ve dağıtılır.
- **2. Bakiye karın paylaşılması:** Bakiye kâr üstlendikleri rutin olmayan (patent, know how veya teknolojik araştırma gibi) işlevler ve yükledikleri riskler nispetinde ilişkili şirketler arasında tekrar dağıtılır.
- Tüm paylaşımlar yapıldıktan sonra, ilişkili kişilerin kontrol altındaki işlemlerde uygulayacağı emsallare uygun fiyat tespit edilir.

Kar Bölüşüm Yöntemi-Örnek

- İsviçre mukimi (A) kanser ilacı “Kodezyak”ın ana maddesini üretmektedir. Tr. mukimi ilişkili (B) ise kendisinin yapmış olduğu Ar-Ge faaliyeti sonuçları ile ana maddeyi birleştirerek nihai ürün haline getirmektedir. Ayrıca, (B) nihai ürünün Türkiye’de dağıtımına yetkili tek şirkettir.
- (B) Kurumu söz konusu ilacın geliştirilmesi için (A) Kurumu ile Ar-Ge ve pazarlama faaliyetleri yürütmektedir.
- İlacı ilişkin toplam Ar-Ge ve pazarlama gideri 15 YTL
 - (A) 3 YTL, (B) 12 YTL
- Özgün ürün → karşılaştırılabilir benzer ürün yok. Karş. fiyat yöntemi uygulanamaz. Ürün nitelik değiştirerek alım satım konu ediliyor → Yeniden Satış yönt. uygulanamaz. Maliyet + için veri yok.

Kar Bölüşüm Yöntemi-Örnek

- Benzer ilacı gayri maddi varlık kullanmadan üreten ve satan firmalar mevcuttur. Piyasada üreticiler % 10, toptan satıcılar ise satış fiyatı üzerinden % 25 kâr marjı ile çalışmaktadır.

1.Aşama

		(A) Kurumu		(B) Kurumu
Satışlar		100		125
Satılan Malın Maliyeti(-)		60		100
Brüt Kâr		40		25
Ar-Ge ve Pazarlama Giderleri	3		12	
Genel Yönetim Giderleri	2		3	
Faaliyet Giderleri(-)		5		15
Kâr		35		10

Kar Bölüşüm Yöntemi-Örnek

- A'nın rutin karının hesaplanması:

Satılan Malın Maliyeti	60
Karşılaştırılabilir Firma Esas Alınarak Hesaplanan Kâr (60 x %10)	6
Karşılaştırılabilir Firma Esas Alınarak Hesaplanan Transfer Fiyatı (Gayri Maddi Varlıklar Hariç)	66

- B'nin rutin karının hesaplanması:

Üçüncü Kişilere Satışlar	125
Karşılaştırılabilir Firmaların Yeniden Satışta Kâr Marjı	% 25
Brüt Kâr (Yeniden Satışta Kâr Marjı) $125 \times \% 25$	31,25

Kar Bölüşüm Yöntemi-Örnek

Rutin Karın Firmalar Arası Dağılımı	(A) Kurumu	(B) Kurumu
Brüt Kâr	6,00	31,25
Faaliyet Giderleri (-)	5,00	15,00
Kâr	1,00	16,25

Bakiye kârın bölüşümü: Bakiye Kar: $(45-17,25=)$ 27,75 YTL

*Her iki firma açısından ar-ge ve pazarlama giderlerinin, üretim ve satışta önemli bir rol oynadığı görülmüştür.

(A) Kurumu 3 YTL (% 20)

(B) Kurumu 12 YTL (% 80)

Toplam AR-GE + PSDG 15 YTL (% 100)

(A)'nın bakiye kârdan alacağı pay (% 20 x 27,75) 5,55 YTL

(B)'nin bakiye kârdan alacağı pay (% 80 x 27,75) 22,20 YTL

Kar Bölüşüm Yöntemi-Örnek

- Düzeltilmiş faaliyet kârları aşağıdaki gibi olacaktır:

$$A \text{ Kurumu} = 5,55 + 1,0 = 6,55 \text{ YTL}$$

$$B \text{ Kurumu} = 22,20 + 16,25 = 38,45 \text{ YTL}$$

- Düzeltilmiş Hesaplar:

	(A) Kurumu	(B) Kurumu
Satışlar	71,55	125,00
Satılan Malın Maliyeti (-)	60,00	71,55
Brüt Kâr	11,55	53,45
Faaliyet Giderleri (-)	5,00	15,00
Kâr	6,55	38,45

- (A)'nın uygulayacağı emsallere uygun satış fiyatı birim başına 71,55 YTL olmalıdır.

5- İşleme Dayalı Net Kâr Marjı Yöntemi

- Mükellefin; maliyetler, satışlar veya varlıklar gibi ilgili ve uygun bir temele dayanarak tespit ettiği net kâr marjının incelenmesi esasına dayanan bir yöntemdir.
- Maliyet + ve Yen.Sat.yöntemlerine benzer. Burada net kar marjı analiz ediliyor. Bu yöntemde de karşılaştırılabilirlik analizi yapılacaktır. Ancak **işlevlerde farklılık olsa dahi, net faaliyet kâr marjı, bu farklılıktan maliyet artı ve yeniden satış fiyatı yönteminde dikkate alınan brüt kâr marjına göre daha az etkilenmektedir.**
- İlişkili kurumların işlev analizi yapılmalıdır. İlişkisiz firmaların net faaliyet kâr marjlarının kullanılacağı durumlarda, güvenilir sonuçların elde edilebilmesi için işlemlerin karşılaştırılabilir olup olmadığı ve ne kadar düzeltme yapılması gerektiği belirlenmelidir. Bu yöntem kullanılarak yapılan analizlerde, ilişkili kurumun tek bir kontrol altındaki işlemine ait kâr dikkate alınmalıdır.

İşleme Dayalı Net Kâr Marjı Yöntemi-Örnek

- Tr.mukimi (A), Hollanda'da bulunan ilişkili (B) şirketine TV satmaktadır.
- Gerekli veriler bulunmadığından TV'nin emsallere uygun satış fiyatı geleneksel yöntemlerle belirlenememektedir.
- A'nın TV satış fiyatı 600 YTL'dir ve ilgili yılda (B) şirketine 1000 adet televizyon satılmıştır.

- A'nın verileri:

Satışlar	600.000
Satılan Malın Maliyeti (-)	550.000
Faaliyet Giderleri (-)	20.000
Faaliyet Kârı	30.000

- Faaliyet için A'nın kullandığı varlıklar (dönen ve duran varlıklar) toplamı 1.000.000 YTL'dir. Bu durumda varlıkların getiri oranı $30.000/1.000.000 = \% 3$ 'tür.

İşleme Dayalı Net Kâr Marjı Yöntemi-Örnek

- Hollanda'da bulunan ilişkili (B) şirketi aldığı televizyonları % 25 brüt kâr marjı ile 750 YTL'ye satmaktadır.

- B'nin verileri:

Satışlar	750.000
Satılan Malın Maliyeti (-)	600.000
Satış Giderleri (-)	50.000
Faaliyet Kârı	100.000

- (B)'nin bu faaliyetinde kullandığı varlık toplamı 800.000 YTL'dir. Varlıkların getirisi $100.000/800.000 = \% 12,5$ olmaktadır.
- Yapılan işlev analizi sonucu, karşılaştırılabilir şirket olarak belirlenen Türkiye'deki tam mükellef (C), (D) ve (E) Kurumlarının **beyaz eşya ticareti** yaptığı ve varlıkların getiri oranının ortalama % 7,5 olduğu tespit edilmiştir.

İşleme Dayalı Net Kâr Marjı Yöntemi-Örnek

- Ortalama getiri oranına ulaşabilmek amacıyla, ana firma olan Türkiye'deki (A) Kurumunun ilişkili (B) şirketine televizyon satış fiyatının yeniden belirlenmesi gerekmektedir. Bu suretle varlıkların getiri oranı emsallere uygun olacaktır.
- A'nın varlıklarının getiri oranı olarak piyasa oranı olan %7,5 uygulanır ise A'nın faaliyet karı 75.000'e çıkar. Satış hasılatı 645.000 TL, bir TV'nin fiyatı 645 TL olur.
- B'nin SMM'i ise 45.000 TL artarak 645.000 olurken, faaliyet karı, 55.000 TL olur. $55.000/800.000=$ Yeni durumda B firmasının varlıkların getiri oranı %6,9'a iner.
- Sonuçta her iki firmanın da varlıklarının getiri oranı piyasa getiri oranını yansıtmış olur.

ÖRNEK OLAY

Avukat, Eski Hesap Uzmanı

Ersin NAZALI

ersinnazali@gmail.com

ÖRNEK OLAY

- Tarım makineleri ithal eden bir şirket
- İncelemeye alınma nedeni KDV iadesi
- 2000 yılından beri çok cüz'ü bir vergi ödemiş
- Alışlarının tamamı yurt dışındaki ilişkili şirketlerden
- STMM/Net Satış Hasılatı yaklaşık %30
- Net Kar Sıfıra Yakın

ÖRNEK OLAY

- Tarım makinelerinin ithalatını farklı ülkelerden yapıyor
- Traktör, Biçerdöver ve Pamuk hasat makinesi
- En önemlisi mallar fiziken fabrikaların olduğu ülkeden gelmesine karşın faturalar İsviçre'den geliyor

EMSAL FİRMA TESPİTİ

- Mükelleften Alınan Bilgiler
- Pazar Payları Rapor ve Bilgileri
- VEDOP üzerinden emsal firmaların karlılıklarının kontrolü

EMSAL BİLGİYE ULAŞMADA ADIMLAR (OECD)

- İncelenecek Yıl (2006-2007)
- Mükellefin Durumunun Analizi
- Kontrol Altındaki İşlemin Detaylı Analizi ve Kullanılacak Yöntemin Belirlenmesi
- İç Emsal Araştırması
- Dış Emsal Araştırması

EMSAL BİLGİYE ULAŞMADA ADIMLAR

- En Uygun Yöntemin Seçilmesi ve Buna İlişin Finansal Göstergenin Belirlenmesi
- Potansiyel Emsallerin İncelenmesi
- Düzeltme Kalemlerinin Tespiti
- Elde Edilen Bilgilerin İncelemede Kullanılması

Fiyata Etki Eden Unsurlar

- Mükellefin Faaliyet Konusundan Kaynaklanan Faktörler (Maliyet Tespiti)
- Diğer Faktörler
 - Marka
 - Pazara Yeni Giriş

BİLGİ İSTEME

- Net Satış Hasılatı
- Satış Performansına Dayalı Bir Gelirin Olup Olmadığı (Ciro Primi)-Diğer Gelirler
- Satış Performansına Dayalı Bayi Gideri (Pazarlama Satış Gideri)
- Satılan Mal Maliyeti
- Satılan Mal Maliyeti İçinde TR'de Yapılan Harcamalar ve TR'de Yaratılan Katma Değer

BİLGİ İSTEME

- Garanti Süresi ve Garanti Hizmetinin Kim Tarafından Karşılandığı-Yurt Dışına Yansıtılan Tutar
- STMM VUK'a Uygun Olarak Tespit Edilip Edilmediği
- İhtiyari Giderler
- Mal Alış ve Satışına İlişkin Kur Farkı Gelir Ve Gideri
- Risk Paylaşımı (Kur Riski, Pazar Riski vb)

MÜKELLEFİN DURUMU

- Bayilere Satış Nedeniyle Verilen Primler 653 Komisyon Giderleri Hesabına Alınmıştır
- Garanti Hizmetlerinin Bir Kısmı Yurt Dışına Yansıtılmış Büyük Kısmı Mükellef Tarafından Yüklenilmiştir
- Yansıtılan Garanti Giderleri 649 Diğer Olağan Gelir Hesabına Yansıtılmıştır
- Garanti Giderleri 760 Pazarlama Giderleri Hesabına Kaydedilmiştir

MÜKELLEFİN DURUMU

- Kambiyo Kar ve Zararları Hesabının Ayırıştırılması
- İndirilemeyen KDV
- İtalya'dan Olan Alışlar
- Mühnasırlık İlişkisi

Transfer Fiyatlandırmasının İlave Delillerle Desteklenmesi

- Fiyat Belirlenmesine İlişkin İç Yazışmalar
- Mal Sevkiyatının Gerekçesi
- Sermaye Artırımının Detaylı Analizi
- Kar Dağıtımın Analizi

EMSAL FİYAT DÜZELTMELERİ

- İndirim KDV Tutarlarının Maliyetten Çıkarılması
- İtalya'dan Alışların Çıkarılması (Satış, Maliyet, Kur Farkı, Garanti Gideri ve Bayi Komisyonu Giderleri)-Oransal Dağılım Esası
- Biçerdöver ve Pamuk Hasat Makinasının Eleştiri Konusu Yapılamaması

KARLILIK ORANI FORMÜLÜ

(Net satış hasılatı + Yurt Dışı Ciro
Primi + Kur Farkı Geliri – Kur
Farkı Gideri - Bayilere Verilen
Primler) - (STMM + Garanti
Gideri) / (STMM + Garanti
Gideri)*100

MÜKELLEFİN KARLILIK ORANI

- İtalya'dan Olan Alışlar için %16,03
- İlişkili Kişilerden Olan Alışlar İçin %12,87

EMSAL FİRMALARIN KARLILIK ORANI %

- A Firması 30,77
- B Firması 37,31
- C Firması 39,45
- D Firması 31,98
- *Ortalama Sektör karlılık Oranı:*
34,88

NEDEN SADECE DÖRT FİRMA

- Sektöre Yeni Girenler
- Sektöre Son İki Yılda Girenler
- Türkiye'de Montaj Yapanlar
- Net Satış Hasılatı Mükellefin %10'nundan Daha Az Olanlar
- İlişkili Kişilerden Alım Yapanlar

DIŞLANMIŞTIR.

NEDEN SADECE DÖRT FİRMA

- KARLILIK HESAPLAMASI VE DÜZELTİMLER TÜM FİRMALAR İÇİN AYRI AYRI YAPILMIŞTIR
- MÜKELLEFE (ÖZEL DURUMU) BU HESAPLAMAYA BİR İTİRAZI OLUP OLMADIĞI TUTANAK ÖNCESİ SORULMUŞTUR

MATRAHA ULAŞIM

- Yeniden Satış Fiyatı Yöntemi
- %34,88 Brüt Kar Marjı Esas Alınarak İç İskonto Yöntemi İle Emsale Uygun Alış Fiyatı
- **(Traktör toplam net satış fiyatı)
/ (1+0,3488)**

Yıllık Transfer Fiyatlandırması Belgelendirme Raporu Hazırlama Zorunluluğu

(Bu bölüm Deloitte'un 8 Mayıs 2009 tarihli transfer fiyatlaması semineri'nden alınmıştır)

Yıllık Transfer Fiyatlandırması Belgelendirme Raporu Hazırlama Zorunluluğu

- 1) Hangi mükellefler?
- 2) Hangi işlemler?
- 3) Hangi belgeler?
- 4) Ne zaman?
- 5) Neden?
- 6) Nasıl?

Yıllık Transfer Fiyatlandırması Belgelendirme Raporu Hazırlama Zorunluluğu

- **1 Seri No'lu Tebliğ - EK 2**
- **“ Transfer Fiyatlandırması Kontrol Edilen Yabancı Kurum ve Örtülü Sermayeye İlişkin Form”**
- **İlişkili İşlemleri olan tüm KV mükellefleri için zorunlu.**
- **KV beyanı ekinde vergi dairesine verilmesi zorunlu.**

Yıllık Transfer Fiyatlandırması Belgelendirme Raporu

Hazırlama Zorunluluğu

- 1 Seri No'lu Tebliğ – EK 3
- “ Yıllık Transfer Fiyatlandırması Raporu”
- **Kayıtlı olunan vergi dairesi ve ilişkili işlemin yurt içi veya yurt dışı olmasına göre zorunluluk değişiyor:**
- **-BMVD'ne kayıtlı olanlar (hem yurt içi, hem de yurt dışı ilişkili işlemler için)**
- **-Diğer vergi dairelerine kayıtlı KV mükellefleri (sadece yurt dışı ilişkili işlemler için)**
- **KV beyanına kadar hazır edilmek zorunda, resmi talep edilmediği sürece vergi dairesine verilme zorunluluğu yok.**

Yıllık Transfer Fiyatlandırması Belgelendirme Raporu Hazırlama Zorunluluğu

- 1 Seri No'lu Tebliğ - Bölüm 7.1.
- Yıllık Belgelendirme – Bilgi ve Belgeler
- Dayanak bilgi ve belge olarak hazır bulundurulacak.
- İstendiğinde ibraz edilecek.
- **Serbest bölgelerdeki kurumların durumu:**
- Serbest bölgelerde faaliyette bulunan kurumlar vergisi mükelleflerinin bir hesap dönemi içinde ilişkili kişilerle yaptıkları yurt içi işlemleri için zorunlu

Yıllık Transfer Fiyatlandırması Raporu Hazırlanmazsa?

- Vergi idaresince istenmesinden itibaren 15 gün içerisinde ibraz edilmez ise
- Özel usulsüzlük cezası
- Vergi incelemesine sevk
 - Tarhiyat
 - Vergi ziyayı cezası
 - Gecikme faizi

Transfer Fiyatlandırması Raporunun Özellikleri

- 1. Görüş bildirilmez. **Bağımsız denetim raporu değildir.**
- 2. *”Tesbit ve tasdik edilmiştir”* gibi ifadelerle kesin hükümler verilmez ve mühürlenmez. **Tam tasdik raporu değildir.**
- 3. Fiyat politikası, stratejisi gibi yönetsel konularda tavsiyeler, yorumlar, eleştiriler içermez. **Planlama veya danışmanlık raporu değildir.**
- 4. **İktisat ve matematik bilimlerine dayalı objektif sonuçlar sunar.** “OECD Transfer Fiyatlandırması Rehberi”ndeki ilke ve kurallara dayalı olan Transfer Fiyatlandırması hakkındaki ilgili mevzuat çerçevesinde hazırlanır.

Transfer Fiyatlandırması Raporu Nasıl Hazırlanmalı? (Format, Metodoloji ve Süreç)

- Raporun muhteviyatı ve formatı 1. No'lu tebliğin 7.1. bölümünde ve EK3 bölümünde genel hatlarıyla verilmiştir
- Rapor formatı yazarın editöryel tercihinine göre biraz değişmekle birlikte, bu konudaki uluslararası standartlara göre ana hatlarıyla şöyledir:
 - Giriş
 - Faaliyet Tanımı
 - İşlev ve Risk Analizi
 - Transfer Fiyatlandırması Analizi (Ekonomik Analiz)
 - Sonuç
 - Rapora Ekler

Transfer fiyatlandırması raporu nasıl hazırlanmalı?

Örnek olarak:

I.	<u>GİRİŞ</u>
II.	<u>FAALİYET TANIMI</u>
A.	<u>GENEL BİLGİLER</u>
B.	<u>ŞİRKET BİLGİLERİ</u>
C.	<u>ÜRÜNLER</u>
D.	<u>TEDARİKÇİLER</u>
E.	<u>MÜŞTERİLER</u>
F.	<u>FIYATLANDIRMA</u>
III.	<u>SEKTÖREL BİLGİLER</u>
A.	<u>XYZ SEKTÖRÜ</u>
B.	<u>PAZAR YAPISI VE REKABET DURUMU</u>
IV.	<u>İLİŞKİLİ KURULUŞLAR ARASI İŞLEMLER</u>
A.	<u>MAMUL ALIMLARI</u>
B.	<u>MASRAF YANSITMALARI</u>
V.	<u>İŞLEV ANALİZİ</u>
A.	<u>İŞLEVLER</u>
B.	<u>RİSKLER</u>
VI.	<u>TRANSFER FİYATLANDIRMASI ANALİZİ</u>
A.	<u>EMSALLERE UYGUNLUK PRENSİBİ VE UYGULAMASI</u>
B.	<u>GELENEKSEL İŞLEM YÖNTEMLERİ</u>
C.	<u>İŞLEME DAYALI KÂR YÖNTEMLERİ</u>
D.	<u>İŞLEMİN MAHİYETİNE EN UYGUN YÖNTEMİN SEÇİMİ</u>
E.	<u>İŞLEME DAYALI NET KÂR MARJI YÖNTEMİNİN UYGULAMASI</u>
VII.	<u>SONUÇ</u>

Transfer Fiyatlandırması Raporu -Metodoloji

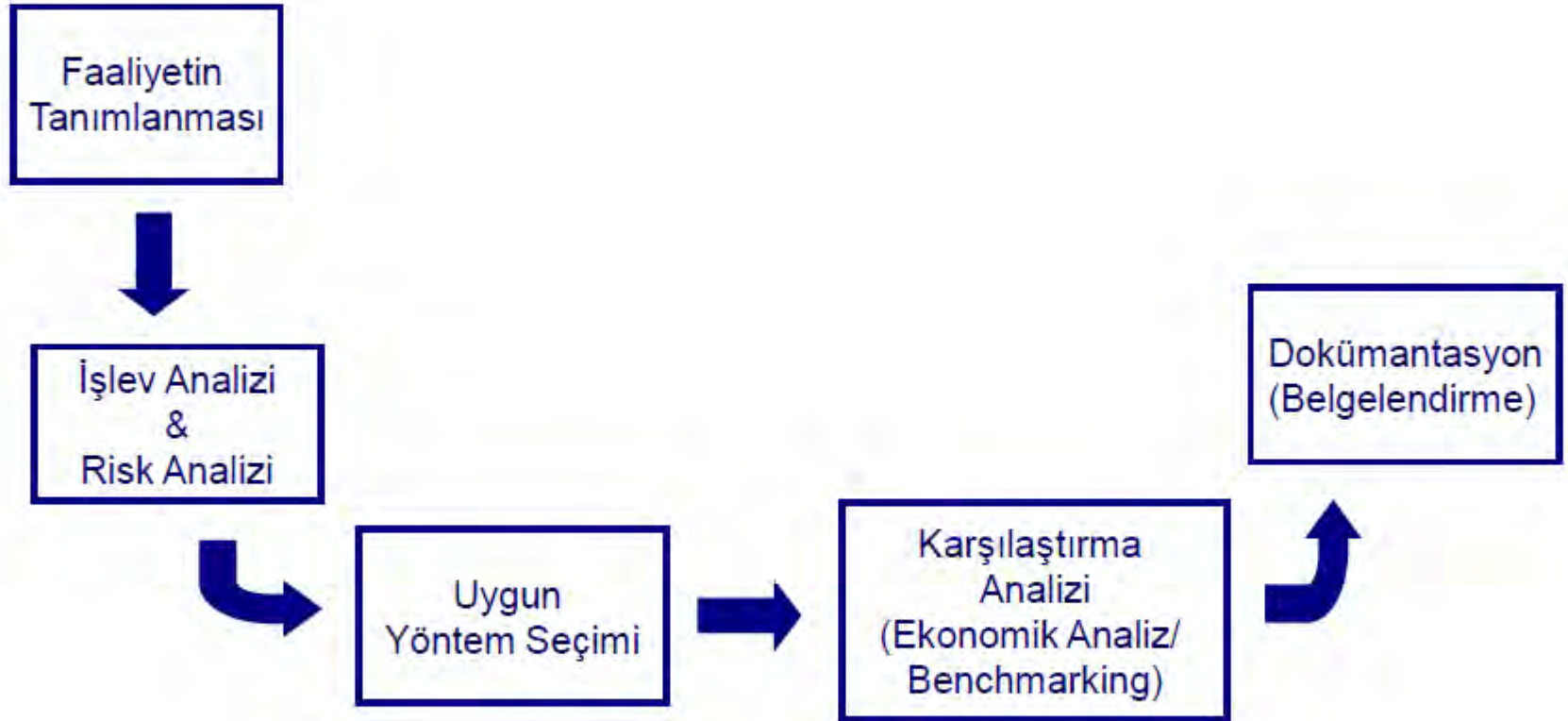
- Ekonomik analiz: (Raporun bel kemiği)
- **1)İncelenen ilişkili işlemin mahiyetine en uygun yöntemin seçimi**
 - Yöntemin seçimi asla bir şablona bağlı olamaz!
 - İşlemin türü, bulunabilen emsallerin kalitesi, yapılan düzeltmelerin mahiyeti, vs. yöntem seçimini etkiler
- **2)Seçilen yöntemin uygulanması için piyasa fiyatı referansı (emsal) teşkil edecek işlemlerin tespiti**
- Temel prensip, ilişkili işlemlere dair mali sonuçların ilişkisiz işlemlere ait mali sonuçlarla kıyaslanması (1.tebliğ-bölüm 4.1)
- Dolayısıyla, ancak ve ancak ilişkisiz işlemler sağlıklı emsaller oluşturabilirler (1. tebliğ, bölüm 4.1)
 - İlişkili işlemler barındıran emsaller seçme!
 - “Örnekleme” yapma!

Transfer Fiyatlandırması Raporu -Metodoloji

- **3) Mümkünse, ilişkili işlem ile emsaller arasındaki karşılaştırılabilirliği arttırıcı düzeltmelerin yapılması**
Örneğin:
 - “Pazara yeni giriş stratejisi
 - Satış/pazarlama aktivite yoğunluklarında farklar
- **4)İncelenen ilişkili işlemin mali sonuçları ile emsal işlemlerin mali sonuçlarının karşılaştırılması**
- Kanunda belirtilen asgari standartlara uygun şekilde ve yöntemli, iktisadi, istatistiksel ve somut belgelere dayalı olarak yapılması gerekir
- **Subjektif söylemlerden kağının:**
 - *“Maliyet artı % x politikası makuldür, çünkü Y lkesi vergi uzmanlarınca belirlenmiştir”*
 - *“İlişkili işlemlerimizde uygulanan fiyatlar sıkı pazarlık sonucu ve piyasa fiyatları kullanılarak oluşturulmaktadır”*

Transfer fiyatlandırması raporu nasıl hazırlanmalı?

Transfer fiyatlandırması çalışmalarında süreç

Transfer Fiyatlandırması Raporu Hazırlama Süreci

- Olması gereken teknik standartlarda hazırlanan transfer fiyatlandırması raporları zaman açısından maliyetli olmaktadır:
- Pratikte 3 ay, 6 ay hatta 1 yıl sürebilir!
- Neler yapılıyor?
 - İşlev analizi \approx operasyonel audit
 - İşlem veya işlev bazında ayrıştırılmış mali verilerin oluşturulması gerekliliği
 - Yurt dışı grup şirketlerinden bilgi ve belge gereksinimleri
- TF projeleri bir denetim metodolojisi ile işlememektedir
- Mükellef ve danışman ortak çalışmalıdır

Transfer fiyatlandırması raporu nasıl hazırlanmalı?

#	TF Belgelendirme Raporlarının Asgari Teknik Standartları Sağlayabilmesi için Kontrol Edilmesi Gereken Hususlar	Evet	Hayır
1	İşlev ve risk analizinde (sadece şirketin genel tanıtımından ziyade) grup şirketleri ile nasıl ortak katma değer yaratıldığı anlatıldı mı?	☐	☐
2	İlişkili işlemler toptan değil de işlem türüne göre sınıflandırılarak ayrı ekonomik analizlerle incelendi mi?	☐	☐
3	İncelenen her tip ilişkili işlem için ayrı ayrı “işlemin mahiyetine en uygun yöntem” seçimi yapıldı mı?	☐	☐
4	Seçilen transfer fiyatlandırması yönteminin diğer yöntemlere üstünlüğü tartışıldı mı?	☐	☐
5	Seçilmeyen transfer fiyatlandırması yöntemlerin niçin uygun olmadığı tartışıldı mı?	☐	☐
6	Ek 2 Formu doldurulurken 4 ve 5 numarada belirtilen çalışmalar dikkate alındı mı?	☐	☐
7	İncelenen her işlem türü için ayrı emsal bulma çalışması yapıldı mı?	☐	☐
8	Bulunan emsallerin eleme/seçilme kriterleri açıklandı mı?	☐	☐
9	Emsallerin arama/seçilme stratejisinin objektif olduğu desteklendi mi?	☐	☐
10	Analizde ilişkili ve ilişkisiz işlemlerin mali sonuçları ayrıştırılarak incelendi mi?	☐	☐
11	Her ilişkili işlem tipinin kanuni defter kayıtlarına dayalı olarak tesbit edilen mali sonucu soyut argümanlarla değil de rakamsal olarak savunuldu mu?	☐	☐
12	Yapılan analizlere dayanak teşkil eden mali veriler rapora eklendi mi?	☐	☐

Transfer fiyatlandırması raporu nasıl hazırlanmalı?

Gerekli Analiz	İlgili Mevzuat Referansı
Detaylı karşılaştırılabilirlik analizlerinin <u>iktisatçı bakış açısı ile yapılması</u>	Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliğ (Seri No: 1), Bölüm 4.1. – “... <i>karşılaştırılabilirlik analizinde; karşılaştırılmakta olan mal veya hizmetlerin nitelikleri, ilişkili ve ilişkisiz kişilerin yerine getirdikleri işlevler ve üstlendikleri riskler, işlemlerin gerçekleştiği pazarın yapısı (pazar hacmi, pazarın yeri gibi) ve pazardaki ekonomik koşullar ile kurumların iş stratejileri dikkate alınacaktır.</i> ”
İlişkili işlemlerin mali verilerin elverdiği ölçüde <u>işlem bazında</u> incelenmesi	Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliğ (Seri No: 1), Bölüm 5.5. – “... <i>yapılan analizlerde, ilişkili kurumun tek bir kontrol altındaki işlemine ait kâr dikkate alınmalıdır.</i> ”
En uygun yöntemin diğer yöntemlerle <u>karşılaştırmalı</u> olarak seçilmesi	Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliğ (Seri No: 1), Ek: 3, IV – “... <i>kullanılan transfer fiyatlandırması yönteminin diğer yöntemlerle karşılaştırılarak bu yöntemin kullanılma gerekçeleri ile bu yöntemin en uygun yöntem olduğuna ilişkin bilgi, belge ve hesaplamalar...</i> ”
İlişkili işlemlere ait kanuni defterlere yansımış mali sonuçların/uygulamaların işlem bazında emsallere dayandırılarak tespit edilen emsal fiyat / kar marjı aralığı ile karşılaştırılıp <u>rakamsal</u> olarak savunulması	Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliğ (Seri No: 1), Bölüm 4.2. – “ <i>Emsal fiyat aralığı, aynı yöntemin farklı karşılaştırılabilir kontrol dışı işlem verilerine uygulanmasından veya aynı verilere farklı transfer fiyatlandırması yöntemlerinin uygulanmasından elde edilen değişik emsal fiyatların oluşturduğu bir fiyat dizisidir.</i> ”
Emsal seçiminde kullanılan <u>kriterlerin ve sonuçlarının ayrıntılı şekilde açıklanması</u>	Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliğ (Seri No: 1), Ek: 3, IV – “... <i>karşılaştırılabilir işlemlerin seçiminde kullanılan kıstaslar, ... , emsallere uygun fiyat/bedel veya kâr marjının saptanmasında kullanılan hesaplamalara ilişkin ayrıntılı bilgiler, emsal fiyat aralığı tespit edilmiş ise bu aralığa ilişkin hesaplamaları içeren ayrıntılı bilgiler.</i> ”
Masraf yansıtımalarının detaylı incelenmesi ve <u>mevzuata dayalı savunulması</u>	Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliğ (Seri No: 1), Bölüm 11’in tamamı.

Transfer Fiyatlaması Raporu - EMSAL SEÇİMİ

- Türkiye'de Veri Tabanı Yok: Nasıl Ekonomik Analiz Yapacağız?
- İç Emsal (şirket kaynakları)
- Dış emsal
 - Çeşitli ülkelerde kullanılan yerel veri tabanları
 - Uluslararası veri tabanları
- Dış Emsallere Nereden Ulaşacağız?

Uluslararası Veri Tabanları

Company Databases, international		Detailed financials & ownership	Summaries
ORBIS	World	12,300,000 companies	31,150,000 companies
AMADEUS	Europe (41 countries)	9,100,000 companies	1,900,000 companies
OSIRIS	World	55,000 quoted companies (11,500 US; 43,500 non US)	-
BANKSCOPE	World	28,600 banks and financial institutions	-
ISIS	World	8,500 insurance companies	-
MINT GLOBAL	World	A global business intelligence tool with integrated news service	-
ORIANA	Asia-Pacific Region	1,300,000 companies	5,000,000 companies

Kaynak: <http://orbis.bvdep.com/version-2009414/cgi/productselect.dll?product=3&user=anonymous&withoutContext=1&forcelanguage=31091&tpl=products>

Çeşitli Ülkelerde Kullanılan Yerel Veri Tabanları

Company Databases, domestic		Detailed financials & ownership	
FAME	United Kingdom	3,400,000 companies	1,000,000 companies
DIANE	Rep. of Ireland	218,000 companies	-
ASTREE	France	1,145,000 companies	-
DAFNE	France	-	800,000 companies
MARKUS	Germany	280,000 companies	477,000 établ. secondaires
	Germany	-	-
	Austria		1.3 million companies
	Luxemburg		
SABINA	Austria	91,000 companies	-
AURELIA	Austria	-	380,000 companies
AIDA	Italy	700,000 companies	-
SABI	Spain	1,100,000 companies	-
REACH	Portugal	320,000 companies	-
BEL-FIRST	Netherlands	400,000 companies	1,450,000 companies
	Belgium	450,000 companies	420,000 sole traders
	Luxembourg	5,500 companies	245,000 comp. without accounts
JADE	Japan	400,000 companies	10,200 comp. without accounts
ICARUS	USA	145,000 companies	-
	Canada		14,650,000 companies
ODIN	Scandinavia	850,000 companies	1,340,000 companies
MINT Americas	North, Central & South America	American business intelligence tool with integrated news service	50,000 companies
MINT Espania	Spain	Spanish business intelligence tool with integrated news service	
MINT Italy	Italy	Italian business intelligence tool with integrated news service	
MINT NL	Netherlands	Dutch business intelligence tool with integrated news service	
MINT UK	United Kingdom	UK business intelligence tool with integrated news service	
MINT US	USA	US business intelligence tool with integrated news service	
MINT US & CANADA	USA & Canada	US and Canadian business intelligence tool with integrated news service	
DASH	United Kingdom	Summaries on companies, directors and shareholders.	
DIANE-NEO	France	Detailed information on 1,145,000 companies.	
RUSLANA	Russia	Detailed information on 3,400,000 companies.	
	Ukraine		
QIN	China	Detailed information on 300,000 companies.	
SAFFRON	Thailand	Detailed information on 85,000 companies.	

Veri Tabanları İçinde Ne Tür Bilgiler Yer Alır?

- •Emsal firmalara ilişkin,
 - –Mali tablolar
 - –Ortaklık yapıları
 - –Özet faaliyet konuları
- **Veri tabanlarındaki bilgilerle doğrudan emsal fiyatlara ulaşılmamaktadır!**

Ekonomik Analiz Aşamaları

1. Araştırma

- İlişkili işlemlere bakış
- İç emsal araştırması
- Dış emsal araştırması
- Kullanılacak veritabanları

2. Strateji Oluşturma

- Coğrafi bölge
- Bağımsızlık kriteri
- Analize tabi yıllar
- Faaliyet kodları
- Mali Kirterler

3. İnceleme

- Potansiyel emsallerin listelenmesi
- Veritabanı bilgileri
- Websiteleri
- Faaliyet raporları
- Diğer kaynaklar

4. Eleme

- Farklı işlevler
- Firma durumu
- Farklı Pazar
- Kısıtlı coğrafi alan
- Yetersiz bilgi
- Diğer

5. Emsal Seçimi

- Analize tabi emsallerin listelenmesi

Ekonomik Analiz Aşamaları

- Firma işlevleri
- Eldeki veriler
- Analizin yapılacağı taraf
- Yöntem seçimine uygun kâr düzey göstergesi ("KDG")
- Mali tabloların sınıflandırılması
- İlişkili işlemlerin ayrıştırılması
- Düzeltme işlemleri
- Firmanın uygun KDG ile analizi
- Emsallerin uygun KDG ile analizi
- Analiz sonucu emsal fiyat aralığının oluşturulması
- Firma mali sonuçlarının emsal fiyat aralığı ile karşılaştırılması

• **Ekonomik analiz uzun bir süreçtir!**

Transfer Fiyatlaması- Doğru Bildiğimiz Yanlışlar

- *Transfer fiyatlandırması her yıl sadece Nisan sonunda ziyaret edeceğim bir formalitedir*
- **Hayır**
 - EK2 formunu nasıl dolduracağım?
 - Formdaki bazı bilgiler yıl içinde uygulanan TF politikalarının sadece bir yansıması
 - TF politikası yoksa ya da doğru uygulanmamışsa nasıl dolduracağım?
 - “Sorunlu” bir transfer fiyatlandırması politikasını son anda nasıl düzelteceğim?
 - Büyük düzeltmeler Mali İdare’nin dikkatini çekebilir
 - Düzeltmeler KDV, Gümrük, vs. boyutlarında başka sorunlara da yol açabilir

Transfer Fiyatlaması- Doğru Bildiğimiz Yanlıklar

- *Transfer fiyatlandırması bir denetim çalışmasıdır*
- **Hayır**
 - TF raporu mevcut TF politikalarının yöntemli bir şekilde savunmasıdır
 - Operasyonel Audit (ilk defa yapıldığında)
 - Mevcut politikalar savunulabilir cinsten mi? Değilse ne olacak?
 - Savunma için gereken “cephane” kısa zamanda oluşturulmuyor
 - Kapsamlı bir TF çalışması için ekip çalışması gerekir

Transfer Fiyatlaması- Doğru Bildiğimiz Yanlışlar

- *Transfer fiyatlandırması belgelendirme çalışmamı bir günde/haftada tamamlarım*
- **Hayır**
 - şirket operasyonlarının incelenmesi uzun zaman alır
 - Alışıl gelmişin dışında türde veri toplanması ihtiyacı
 - İlişkili/ilişkisiz işlemlerin mali sonuçlarının ayrıştırılması
 - Ticaret yaptığım şirketlerle politika/yöntem mutabakatı sağlanması
 - En azından birkaç ay ayırmalıyım

Transfer Fiyatlaması- Doğru Bildiğimiz Yanlıklar

- *İlişkili şirketim bana X yöntemi kullandığımı ve herşeyin yolunda olduğunu söyledi, o yüzden içim rahat*
- **Hayır**
 - Uyguladığım yöntem Türk Mali İdaresi açısından kabul edilebilir mi?
 - Kullanıldığımı söylediğim yöntemi doğru uyguluyor muyum?
 - TF uygulamam soruşturulduğunda ciddi bir şekilde savunabiliyor muyum?
 - Subjektif söylemler kabul edilmiyor!

Transfer fiyatlandırmasında sık rastlanan hatalar

- **“Türkiye’de uygun veritabanı bulunmadığından uygulanan kar marjlarının makul bir orana tekabül edip etmediğine ilişkin analiz yapılamamıştır”**
 - İspat yükümlülüğünden kurtulma çabası olarak görülecektir
 - Hatanın çıkış noktası:
 - Mükemmel emsal yoktur, var olanın incelenen işlemler için en uygunu kullanılmalıdır
- **İlişkili ve ilişkisiz işlemlerin bir arada incelenmesi**
 - Piyasa fiyatının doğru referansı kullanılmalıdır
 - Aynı sektördeki bir firmanın ilişkili işlem fiyatları gene aynı sektördeki diğer bir firma için emsal fiyat referansı teşkil etmez

Transfer fiyatlandırmasında sık rastlanan hatalar

- **Tüm işlemlerin bir arada incelenmesi**
 - TF'nin amacı endüstri bazında karlılık dikte etmek değildir!
- **Emsal seçiminde yapılan hatalar**
 - Eleme kriterleri adil ve objektif uygulanmalıdır
 - Emsal seçmede kullanılan kriterler detaylı olarak açıklanmalıdır
- **İşlemin mahiyetine en uygun yöntemin seçiminde eksik açıklamalar**
 - Genelde yöntemlerin sadece mevzuattaki tanım yapılmakta ve yöntemin seçimi ile ilgili olarak herhangi bir iktisadi dayanak gösterilmemekte
 - Diğer yöntemler neden seçilmedi?

Transfer fiyatlandırmasında sık rastlanan hatalar

- Savunmaların somut rakamlara değil de soyut argümanlara dayandırılması
 - *“Hollandalı vergi uzmanlarınca belirlenmiş olan maliyet artı %10 makuldür”*
 - *“İlişkili işlemlerimizde uygulanan fiyatlar sıkı pazarlık sonucu ve piyasa fiyatları kullanılarak oluşturulmaktadır”*

Transfer fiyatlandırması analizi nasıl yapılmalı?

- **İktisatçı bakış açısı**
- **İlişkili İşlemlerin olabildiğince işlem bazında incelenmesi**
- **Seçilen en uygun yöntemin diğer yöntemlere üstünlüğünün nereden kaynaklandığının açıklanması**
- **İlişkili işlemlere ait kanuni defterlere yansımış mali sonuçların/uygulamaların işlem bazında emsallere dayandırılarak tespit edilen emsal fiyat / kar marjı aralığı ile karşılaştırılıp rakamsal olarak savunulması**
- **Emsal seçiminde kullanılan kriterlerin ve sonuçlarının ayrıntılı şekilde açıklanması**
- **Masraf yansıtılmalarının detaylı incelenmesi ve mevzuata dayalı savunulması**

- Sabırla Dinlediğiniz İçin
- Teşekkür Ederim...

- *Çağatay YÜCE*

- cagatayyuce@yahoo.com